

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PETI ODDELEK

ZADEVA BUTOLEN proti SLOVENIJI

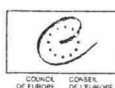
(pritožba št. 41356/08)

SODBA

STRASBOURG

26. april 2012

Ta sodba bo postala dokončna v okoliščinah, navedenih v drugem odstavku 44. člena Konvencije. Mogoči so uredniški popravki.

V zadevi **Butolen** proti Sloveniji
je Evropsko sodišče za človekove pravice (peti oddelek) na seji senata v sestavi:

Dean Spielmann, *predsednik*,

Elisabet Fura,

Karel Jungwiert,

Boštjan M. Zupančič,

Mark Villiger,

Ganna Yudkivska,

Angelika Nußberger, *sodniki*, in Claudia Westerdiek, *sodna tajnica*
oddelka,

po zaprti razpravi 3. aprila 2012

izreklo to sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva se je začela s pritožbo (št. 41356/08) proti Republiki Sloveniji, ki jo je pri Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: konvencija) 26. avgusta 2008 vložil slovenski državljani Boris Butolen (v nadaljevanju: pritožnik).

2. Pritožnika je zastopal S. Klemenič, odvetnik s Ptuja. Slovensko vlado (v nadaljevanju: vlada) je zastopal L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnik je zlasti trdil, da je policija z njim grdo ravnala in da njegove navedbe niso bile učinkovito preiskane.

4. Sodišče (tretji senat) je 9. junija 2009 pritožbo razglasilo za delno nedopustno in sklenilo, da vlado obvesti o pritožbah na podlagi 3. člena. Sodišče je nato spremenilo sestavo svojih oddelkov (prvi odstavek 25. člena Poslovnika Sodišča) in zgoraj navedena pritožba je bila dodeljena novo oblikovanemu petemu oddelku (prvi odstavek 52. člena).

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE ZADEVE

5. Pritožnik je bil rojen leta 1974 in živi v Žetalah.

A. Aretacija

7. Dne 18. februarja 2011 ob 20.10 je bila policijska patrulja PO Podlehnik, v kateri sta bila policista J. Š. in G. K., poklicana v gostinski lokal B. Vlada navaja, da so natarica in drugi gostje povedali, da je pritožnik vpil in na goste in jim grozil s pištolo. Policistom so tudi povedali, da se je oseba, po njihovem prepričanju pritožnik, odpravila proti drugemu gostinskemu lokalu, Š., v Čermožiče.

6. Ob 20.30 sta policista vstopila v gostinski lokal Š. Zahtevala sta, da se identificira lastnik belega golfa. Pritožnik, lastnik navedenega avtomobila, ki je bil tisti večer v lokalu, se je javil policistoma in jima sledil iz lokala. Dogodki, ki so temu sledili, so predmet spora med strankama.

7. Pritožnik trdi, da sta ga policista na poti iz pokala vprašala, kje je pištola. Pritožnik je odgovoril, da pištole nima. Eden od policistov je zahteval, da pritožnik odpre prtljažnik svojega avta. Pritožnik je iz avto vzela ključ, da bi odklenil prtljažnik. V tem trenutku ga je policist udaril po glavi. Oba policista sta še naprej tepla pritožnika, dokler ga nista zbila na tla. Potem sta ga brcala po vsem telesu. Ko je pritožnik vstal, je prejel več udarcev v trebuh. Policista sta mu potem nadela lisice in ga odpeljala na PO Podlehnik v policijskem avtomobilu. V kazenski ovadbi (glej 11. odstavek) je pritožnik tudi navedel, da je v policijskem avtu dobil dva udarca v obraz. Na policijski postaji je eden od policistov pritožnika, ki je bil še vedno vklejen, večkrat udaril v obraz.

8. Vlada navaja, da sta policista pritožnika seznanila, da je obdolžen kršenja javnega reda in miru in posedovanja orožja. Pritožnik je nato začel tolči po svojem avtomobilu. Ko sta mu policista povedala, da nameravata preiskati avto, je pritožnik odprl prtljažnik in iz njega vzel ključ za montiranje kolesa. Policist J.Š. je pritožnika pozval, naj ključ odloži. Pritožnik tega ni hotel storiti, ampak je ključ dvignil nad svojo glavo. Policist je takrat pritožnika udaril po glavi, pri čemer je ključ padel na tla. Pritožnik je takrat skušal zbežati. Policist J. Š. je pritožnika ujel za srajco. Pritožnik je nato padel po tleh, vendar je takoj vstal. Takrat je policistu G. K. tudi dejal, da bo pobil njega in njegovo družino. Ker G. K. pritožnika ni uspel vklejiti, je uporabil strokovni met prevračanje z bokom in prijemom za vrat. Na tleh sta policista pritožniku, ki se je še vedno skušal upirati, nadela lisice in ga preiskala; preiskala sta tudi vozilo, v katerem pa nista našla orožja. Ker je obstajal sum, da bo pritožnik, ki je bil videti pod vplivom alkohola, nadaljeval s prekrški, je bilo ob približno 21. 15 odrejeno njegovo pridržanje. Policista sta pritožnika odpeljala na policijsko postajo Podlehnik, kjer so mu sneli lisice. Pritožnik je krvavel iz ustnice.

9. Pritožnik je tožil za bolečinami, zato sta ga policista B. H. in M. B, ki sta prevzela službo v nočnem času, odpeljala v bolnico. Tam je ostal do 22. februarja 2001. Iz zdravstvenih izvidov je razvidno, da je pritožnik utrpel pretres možganov, poškodbo rame (odlom velikega tuberkla leve

nadlahtnice), odrgnine, hematom in udarnino glave, vratu in prsnega koša ter perforacijo bobniča. Pritožnik je tudi navedel, da ima zaradi navedenega grobega ravnanja en zob zlomljen in dva zoba razmajana. Ambulantno se je zdravil do 19. junija 2001. Iz zdravstvenih dokumentov je razvidno, da je bilo zdravljenje "zadovoljivo".

B. Postopki proti pritožniku

10. Zoper pritožnika je policija dne 12. marca 2001 podala kazensko ovadbo za kaznivo dejanje nasilništva. Obtožnico je vložil okrožni državni tožilec na Ptuju, S. E., nakar je Okrajno sodišče na Ptuju zaslišalo pritožnika in štiri priče. 15. maja 2006 je bila obtožba spremenjena tako, da je bilo očitano kaznivo dejanje ogrožanja varnosti. Ker se tako kaznivo dejanje preganja le na predlog prizadete stranke, je sodišče pozvalo domnevno prizadeto stranko, G. H., da izjavi, ali želi podati predlog za pregon. 18. septembra 2006 je bil postopek ustavljen, ker G. H. predloga ni podal.

C. Kazenska ovadba pritožnika zoper policista

11. 28. marca 2001 je pritožnik pri Okrožnem državnem tožilstvu na Ptuju vložil kazensko ovadbo zoper neznana policista zaradi hude telesne poškodbe in kršenja človeškega dostojanstva z zlorabo uradnega položaja ali uradnih pravic. Pritožnik je svojo ovadbo podprl z zdravniškimi izvidi in fotografijami poškodb. Prav tako je predlagal, da se zasliši A. K., ki je bil priča dogodku.

12. Dne 6. novembra 2001 je S. E., ptujski državni tožilec, kazensko ovadbo zavrgel na podlagi policijskega poročila, ki ga je pripravila Policijska uprava Maribor (ki ji je policijska postaja v Podlehniku podrejena). Poročilo je temeljilo na uradnih zapiskih o pogovorih, ki jih je opravil policist S. P. iz policijske postaje Podlehnik s policisti J. Š., G. K., B. H. in M. B. Videti je, da je v okviru policijske preiskave policist iz Policijske uprave Maribor zapisal izjave petih oseb, ki so bile v gostinskih lokalih, niso pa bile priče dejanj, ki so predmet postopka in so se dogajala zunaj lokala. Policijsko poročilo navaja, da priča A. K. ni bila zaslišana, ker dela v Avstriji. Državni tožilec je ugotovil, da sta policista, identificirana kot J. Š. in G. K., delovala v skladu z zakonom. V sklepu o zavrženju pritožnikove kazenske ovadbe je državni tožilec navedel, da je pritožnik domnevno kršil javni red in mir v lokalu B, kjer je gostom grozil s pištolo. Zaradi te trditve, ki jo je policiji sporočil eden od gostov v lokalu, sta dva policista poskusila pritožnika najti. S tem namenom sta vstopila v lokal Š. Glede nadaljnjih dogodkov je državna tožilka v svojem sklepu navedla, da pritožnik ni hotel sodelovati s policistoma in da je svojega avta vzel

kovinsko orodje in skušal napasti policista J. Š.. Ugotovila je, da je navedeno, in dejstvo, da je pritožnik domnevno nosil orožje, upravičilo uporabo sile in poškodbe, ki jih je pritožnik zaradi tega utrpel. V tem postopku državna tožilka pritožnika ni zaslišala in vanj sploh ni bil vključen. Sklep državne tožilke je bil vročen pooblaščencu pritožnika 16. novembra 2001.

D. Kazenski postopek zoper policista, ki ga je sprožil pritožnik

1. Sodna preiskava

12. Dne 22. novembra 2001 je pritožnik kot subsidiarni tožilec po svojem pooblaščencu vložil zahtevo za preiskavo pri Okrožnem sodišču Ptuj.

13. Dne 24. januarja 2002 je obdolžena policista zaslišal preiskovalni sodnik. Oba sta odklonila pričanje. Istega dne je preiskovalni sodnik ugodil zahtevi za preiskavo. Policista sta se na ta sklep pritožila. Dne 23. aprila 2001 je izvenobravnavni senat njuni pritožbi zavrnil na podlagi ugotovitve, da je pritožnikova kazenska ovadba in zlasti zdravniška potrdila zadostna podlaga za utemeljen sum, da so bila kazniva dejanja storjena.

14. Policija je preiskovalnemu sodniku na njegovo zahtevo sporočila, da proti zadevnima policistoma ni bil uveden disciplinski postopek zaradi domnevne zlorabe uradnih pooblastil.

15. Dne 3. junija 2002 je preiskovalni sodnik zaslišal lastnico lokala B., ki je izjavila, da je tisti večer v gostilni videla pritožnika s pištolo in da je pritožnik poznan kot nasilna oseba.

16. Prvega julija 2002 je preiskovalni sodnik zaslišal pritožnika. Pričevanje pritožnika je v glavnem ustrezalo opisu, ki ga je o aretaciji pritožnik podal v svoji vlogi na sodišče; vendar pa je pred preiskovalnim sodnikom zanikal, da bi bil tepen v policijskem vozilu. Pritožnik je trdil, da ni imel pištole in da je zato policija tudi ni našla. Izjavil je tudi, da razen A. K., gosta v lokalu Š., nihče ni bil priča aretaciji. Pritožnik je tudi izjavil, da v tem postopku ne zahteva odškodnine, ker bo odškodnino zahteval v civilnem postopku.

17. Istega dne je preiskovalni sodnik zaslišal šest prič: štiri iz lokala B. in dve iz lokala Š. Natararica iz slednjega je izjavila, da tega dne ni opazila ničesar neobičajnega in potrdila, da sta policista vstopila v lokal in pozvala pritožnika, da stopi z njima iz lokala. Dogodkov pred lokalom ni videla. A. K. je povedal, da je slišal pritožnika kričati pred lokalom, ko pa je zapuščal lokal, je videl pritožnika ležati na tleh in policista, ki sta ga tepla. Situacijo si je ogledoval le nekaj sekund, in ni zelo dobro videl, kaj se je dogajalo, ker je bilo temno.

18. Dne 25. septembra 2002 je preiskovalni sodnik zaslišal L. T., sodnega izvedenca medicinske stroke. Ta je navedel, da je iz pritožnikovih zdravstvenih izvidov o hospitalizaciji po zadevni aretaciji razvidno, da je

pritožnik utrpel vsaj pet udarcev med aretacijo: vsaj dva v glavo, enega v vrat, enega v levo stran prsnega koša in hud udarec v levo ramo, in je verjetno bil tudi obrčan med ležanjem na tleh. Nadalje je navedel, da je bil pritožnik z veliko verjetnostjo udarjen v obraz z odprto dlanjo, da pa bi za tako poškodbo ušesa bila potrebna zelo velika sila. L. T. je še pojasnil, da bi poškodbo nadlahtnice lahko povzročil direktn udarec ali brca, lahko pa bi nastala tudi zaradi strokovnega udarca ali meta.

19. Dne 27. januarja 2003 je bil zaslišan M. K., eden od gostov lokala B. Povedal je, da tisti večer ni videl, da bi pritožnik imel orožje, niti ni opazil karkoli posebnega. Na dodatno vprašanje je M. K. izjavil, da je vedel, da je bila tistega večera v lokal poklicana policija, ker je pritožnik grozil gostom s pištolo. Navedel je, da tega prej ni povedal, ker se je bal pritožnika. Vendar pa je M. K. kasneje povedal, da še nikoli ni imel slabih izkušenj s pritožnikom.

20. Dne 12. februarja 2003 je pritožnik vložil obtožnico proti policistoma. Policista sta vložila ugovor zoper obtožnico. Dne 5. maja 2006 je izvenobravnavni senat zavrnilo ugovora, ker je ugotovilo, da doslej zbrani dokazi podpirajo utemeljen sum, da so bila očitana kazniva dejanja storjena.

2. Obravnava

21. Senat Okrožnega sodišča na Ptujju je opravil naroke za glavno obravnavo dne 12. in 29. decembra 2006 ter 23. marca, 13. aprila, 31. maja, 22. in 31. avgusta in 6. septembra 2007. Zaslišani so bili: obdolžena policista, pritožnik, več prič iz zadevnih lokalov, in policista, ki sta prevzela nočno delovno izmeno. Poleg tega je sodišče pridobilo poročilo L. T., izvedenca medicinske stroke, in poročilo komisije Medicinske fakultete, ki sta ga pripravila V. S., strokovnjak za travmatologijo in kirurgijo in L. Š., strokovnjak za otolaringologijo. Na obravnavi je sodišče zaslišalo vse tri izvedence. Sodišče je tudi pridobilo mnenje B. Z., izvedenca za borilne veščine.

22. Na eni od obravnav je izvedenec L. T. povedal, da je do predrtja bobniča lahko prišlo samo zaradi klofute. Poškodba rame pa bi lahko nastala zaradi strokovnega meta. Pojasnil je tudi, da je hematoma na desni strani pritožnikovega obraza lahko posledica udarca v desno ličnico. Hematom na čelu pa je posledica udarca ali brce s peto, ko je pritožnik klečal ali ležal na tleh. Izvedenec V. T. je povedal, da bi odrgnine na pritožnikovem čelu in desnem licu lahko nastale zaradi udarca s stisnjeno pestjo. Povedal je še, da je malo verjetno, da bi poškodba očesne odprtine nastala zaradi pritiska, uporabljenega pri strokovnem metu, ampak da je prav gotovo posledica neposrednega udarca s pestjo ali brce. Izvedenec L. Š. je povedal, da je malo verjetno, da bi do predrtja bobniča lahko prišlo zaradi podrtja na tla ali pritiska na prsni koš. Po njegovem mnenju je pritožnik dobil dva ali več udarcev v obraz. Izvedenec za borilne veščine B. Z. je podal mnenje, da je bila pri aretaciji pritožnika strokovno utemeljena

uporaba strokovnega meta, imenovanega *koshi guruma* in udarca z roko, imenovanega *oi tsuki jodan*.

23. Dne 6. septembra 2007 je sodišče izreklo obsodbo J. Š. in G. K. zaradi storitve kaznivega dejanja kršitve človeškega dostojanstva z zlorabo uradnega položaja ali uradnih pravic po 270. členu Kazenskega zakonika in ju pogojno obsodilo na štiri mesece oziroma tri mesece zapora, oba s preizkusno dobo dveh let. Sodišče je ugotovilo, da sta J. Š. in G. K. na tleh tepla in brcala pritožnika, potem ko ga je G. K. vrgel na tla. Sodišče je tudi ugotovilo, da je J. Š. pritožnika na policijski postaji Podlehnik vsaj enkrat udaril v desno stran obraza. Policista pa je sodišče oprostilo obtožb glede storitve kaznivega dejanja hude telesne poškodbe.

24. Okrožno sodišče na Ptuju je se je v sodbi sklicevalo na zadevo *Matko proti Sloveniji* (št. 43393/98, 2. november 2006) in navedlo, da je sprejelo sklep neodvisno od sklepov prvotne policijske preiskave in sklepa državnega tožilca, ki nista upoštevala zahteve po učinkoviti preiskavi. Sodišče je sprejelo navedbo obdolženih policistov, da ju je pritožnik poskusil napasti z orodjem, ki pa ga nista zasegla. Prav tako je sprejelo njuno razlago, da sta zato, da bi ga obvladala, uporabila strokoven udarec in met, kar je po zakonu dovoljeno. Upoštevalo je tudi, da ni dovolj dokazov, da je bil pritožnik tepen v policijskem vozilu, česar pritožnik tudi ni konsistentno navajal. Po drugi strani pa je sodišče ugotovilo na podlagi dokazov, zbranih med kazensko preiskavo in na glavni obravnavi, zlasti na podlagi pričevanja A. K. in izvedencev medicinske stroke, da nad pritožnikom ni bila uporabljena samo zgoraj navedena sila. Sodišče je na podlagi mnenj izvedencev, za katere se ugotovilo, da so verodostojna, ugotovilo, da je pritožnik prejel ne enega, ampak več udarcev v glavo. Glede priče A. K., ki je iz lokala šel mimo prizorišča incidenta, je sodišče navedlo, da je A. K. sicer poznal pritožnika, da pa med njima ni bilo tesne povezave, ki bi lahko postavila pod vprašaj kredibilnost A. K. kot priče. Navedlo je tudi, da je A. K. v preiskavi najprej izjavil, da je videl, kako sta policista pretepala pritožnika, ki je ležal na tleh, vendar pa je kasneje, na obravnavi, na kateri sta bila prisotna obdolžena policista v uniformi, spremenil izjavo in navedel, da je videl enega od njiju brcati pritožnika. Sodišče je upoštevalo dokaze glede vidnosti na prizorišču incidenta in zaslišalo pričo obrambe, ki ni uspela spodkopati kredibilnosti A. K. in sklenilo verjeti A. K., da je pritožnika brcal vsaj eden od policistov. Zavrnilo je tudi trditev obdolženih policistov, da sta bila glede na okoliščine upravičena do uporabe sile, katere posledica je lahko celo smrt. Glede tega je navedlo, da sta bila policista v številčni premoči glede na pritožnika, bila sta v dobri fizični kondiciji in usposobljena za uporabo borilnih tehnik. Poleg tega pa sta vedela, da pritožnik mogoče nosi orožje, in bi tako lahko predvidela njegovo obnašanje. Sodišče je sklenilo, da sta obtožena policista grdo ravnala s pritožnikom v nasprotju s 3. členom Konvencije in 18. členom slovenske Ustave in storila kaznivo dejanje po 270. členu

Kazenskega zakonika. Glede očitane kaznivega dejanja hude telesne poškodbe je sodišče navedlo, da ne more z zadostno stopnjo gotovosti, ki je nujna v kazenskih zadevah ugotoviti, ali so bile poškodbe z dolgoročnimi posledicami, to je zlom leve nadlahtnice in predrtnje bobniča, povzročene namenoma s protipravno uporabo sile. Sodišče je pritožniku naložilo plačilo sodnih stroškov v višini 400 EUR.

3. Pritožba

25. Pritožnik je vložil pritožbo dne 5. novembra 2007. Policista sta vložila pritožbo na sodbo v delu, ki se je nanašal na njuno obsodbo.

26. Dne 27. februarja 2008 je Višje sodišče v Mariboru po posvetovanju zavrnilo pritožnikovo pritožbo in ugodilo pritožbi obdolženih policistov. Razveljavitev sodbe je sodišče utemeljilo na manj kot dveh straneh in navedlo, da je sodišče prve stopnje zmotno ugotovilo dejansko stanje. Sklicujoč se na prvi odstavek 392. člena in prvi odstavek 394. člena Zakona o kazenskem postopku pa je menilo, da se preverjanje dokazov lahko opravi brez vrnitve zadeve ali nove glavne obravnave. Višje sodišče v Mariboru je ugotovilo, da so izjave, ki sta jih policista dala v svoj zagovor konsistentne in kredibilne in jim je treba popolnoma zaupati, in da operacija ni bila naključna, saj je bil pritožnik znan kot nevarna oseba in je policista napadel z orodjem. Sodišče je ugotovilo, da pritožnikove izjave niso konsistentne in je tudi izrazilo dvom o verodostojnosti priče A. K.. V tej zvezi je tudi zavrnilo utemeljitev sodišča prve stopnje, da je razumljivo, da je A. K. spremenil svoje pričanje. Ugotovilo je, da "se je ravnanje obeh obdolženih policistov, ki sta končno uspela obvladati pritožnika, zato izkazalo za pravilno in zakonito". Sodišče je presodilo, da "ni dokaza, da sta policista storila očitano kaznivo dejanje, ampak le indikacije, na podlagi katerih sodišče ni moglo z vso gotovostjo zaključiti, da sta obdolžena storila očitano kaznivo dejanje". Sodišče je policista oprostilo vseh obtožb in pritožniku naložilo plačilo sodnih stroškov v višini 600 EUR. Pritožniku je bila sodba vročena dne 19. marca 2008.

27. Okrožno sodišče na Ptuju je s sklepom z dne 5. maja 2008 pritožniku naložilo plačilo 14,572 EUR sodnih stroškov, to je 3,214 EUR za stroške izvedencev in 11,358 EUR za plačilo pravnega zastopanja policistov. Po pritožbi pritožnika je Okrožno sodišče na Ptuju spremenilo sklep glede stroškov postopa tako, da je pritožniku naložilo plačilo 2.441 EUR sodnih stroškov in 413 EUR stroškov za pripravo pritožbe G. K. Sodišče je ugotovilo, da je ostale stroške za pravno zastopanje policistov že med sojenjem poravnalo Ministrstvo za notranje zadeve in da zato policista do povračila teh stroškov nista upravičena.

4. Druga pravna sredstva

28. Dne 16. maja 2008 je pritožnik pri vrhovnem državnem tožilstvu vložil pobudo za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti zoper sodbo Višjega sodišča v Mariboru. Vrhovno državno tožilstvo je 15. septembra 2008 njegovo pobudo zavrnilo.

29. Dne 19. maja 2008 je pritožnik vložil ustavno pritožbo, v kateri je zatrjeval, da bi moral imeti subsidiarni tožilec *locus standi* v postopku pred Ustavnim sodiščem, in da bi mu moralo biti omogočeno vložiti zahtevo za varstvo zakonitosti pri Vrhovnem sodišču, tako kot to lahko stori državni tožilec. Navedel je tudi, da je bil postopek, zlasti sodba Višjega sodišča v Mariboru, nepravičen in pristranski. Trdil je, da je bila sodba Višjega sodišča v Mariboru pristranska, morda tudi zato, ker je bil sodnik poročevalec bivši policist. Pritožnik je tudi navajal sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice, ki je ugotovilo, da subsidiarni pregon ni ustrezno pravno sredstvo za zaščito človekovih pravic. Na koncu se je pritožnik pritožil, da za razliko od drugih strank v kazenskem postopku ni mogel biti oproščen stroškov postopka.

30. Dne 14. decembra 2010 je senat Ustavnega sodišča zavrgel pritožnikovo ustavno pritožbo brez nadaljnje obravnave. Štelo je, da pritožnik ni navedel razlogov, zaradi katerih njegova zadeva ne bi bila primerljiva z zadevo št. Up-285/97, v kateri je Ustavno sodišče zavzelo stališče, da oškodovanec kot tožilec zoper pravnomočno oprostilno sodbo ni upravičen vložiti ustavne pritožbe. Ugotovilo je tudi, da pritoženčev primer ni enak primeroma Up-555/03 in Up-827/04, ki sta se nanašala na odsotnost neodvisne preiskave smrti med policijsko intervencijo (glej 50. in 51. točko spodaj). Ustavno sodišče je pritožnikov očitek glede stroškov postopka kot očitno neutemeljen zavrnilo.

E. Civilna tožba zaradi plačila odškodnine, ki jo je vložil pritožnik

31. Dne 27. decembra 2001 je pritožnik pri Okrožnem sodišču Ptuj zoper državo vložil tožbo zaradi plačila odškodnine zaradi telesnih poškodb, ki jih je utrpel zaradi grdega ravnanja policije.

32. Med postopkom je pritožnik svojo svoj zahtevek za nepremoženjsko škodo zvišal na 2.800.000 tolarjev (približno 11,700 EUR). Sodišče je zaslišalo številne priče, med njimi policista K. G. in J. Š., pridobilo je zdravniško izvedensko mnenje, ki gaje izdelal S. T. (glej 38. in 39. točko spodaj) in upoštevalo dokaze, izvedene med kazenskim postopkom.

33. Sodišče je izdalo sodbo 22. avgusta 2006. Ugotovilo je, da sta policista priznala le, da sta za pritožnika uporabila en "strokovni udarec" in en strokovni met". Trdila sta, da nista uporabila nobene druge sile in da je pritožnik utrpel vse poškodbe zaradi pasivnega upiranja aretaciji. Upošteva je zdravstveno mnenje izvedencev S. T. in L. T., ki ta navedla, da

so pritožnikove poškodbe posledica številnih udarcev ali brca, je sodišče ugotovilo, da sta policista "jasno prekoračila svoja pooblastila". Navedlo je še, da za ravnanje policistov ni opravičila in da "in da v pravni državi na to ni treba biti ponosen". Sodišče je tudi navedlo, da "noben policist v tej državi nima pravice brcati osebe, ki leži na tleh, ne glede na to, kako nasilna je ta oseba". Sklenilo je, da je pritožnik odgovoren za 30 % poškodb, in da je država odgovorna za preostali del. Sodišče je menilo, da država prek svojih zaposlenih ni "ravnala primerno vin v okviru svojih pooblastil", ampak "malomarno, neodgovorno in krivično, in je zato nosi odškodninsko odgovornost v skladu s 154.č členom Obligacijskega zakonika". Pritožniku je bila prisojena odškodnina za nepremoženjsko škodo v znesku 1,820.000 SIT (približno 7.600 EUR).

34. Pritožnik in država sta se pritožila.

35. Višje sodišče v Mariboru je dne 18. septembra 2007 pritožnikovo pritožbo zavrnilo.

36. Dne 13. septembra 2007 je Višje sodišče v Mariboru potrdilo sklep sodišča prve stopnje v delu, ki se nanaša na protipravnost uporabe sile proti pritožniku in ugotovilo, da sta policista "zelo prekoračila svoja pooblastila" in da je zaradi tega pritožnik utrpel poškodbe. Vendar je delno ugodilo pritožbi države tako, da je pritožniku prisodilo nižjo odškodnino za "strah" in "telesne bolečine" kot posledico poškodb. Sodišče je odškodnino znižalo na 5.853 EUR.

F. Medicinske ekspertize

1. Ekspertiza izvedenca medicinske stroke S. T. z dne 2. julija 2006, pripravljena v okviru civilnega postopka

37. V ekspertizi so našteve poškodbe, ki jih je utrpel pritožnik na dan incidenta, in najverjetnejši vzrok zanje:

- Rane na obrazu: povzročene z udarcem s pestjo ali brco, ali nastale zaradi padca na tla.

- Predrtje desnega bobniča: običajno posledica klofute.

- Številne odrgnine: povzročene s trenjem med telesom in predmetom.

- Zlom leve nadlahtnice: verjetno nastal zaradi padca ali zaradi udarca v ramo.

38. Glede navedenih poškodb je izvedenec medicinske stroke ugotovil, da je pritožnik prejel več hudih udarcev v desno stran obraza, od katerih je eden povzročil poškodbo bobniča. Po njegovem mnenju je tudi verjetno, da je pritožnik prejel hud udarec v levo ramo. Večina poškodb je lahko posledica udarca s pestjo ali brce. Ostale odrgnine na koži pa so nastale zaradi manjše uporabe sile.

2. *Ekspertiza komisije Medicinske fakultete v Ljubljani z dne 16. februarja 2007, ki sta jo v okviru kazenskega postopka pripravila L. Š. in V. S.*

39. V ekspertizi so našteve poškodbe, ki jih je utrpel pritožnik na dan incidenta, in najverjetnejši vzrok zanje:

- Zlom leve nadlahtnice (*abruptio tuberculi maioris humeri sin*): najverjetneje nastal zaradi padca na trda tla.

- Pretres možganov: povzročen z udarcem s pestjo ali brco, ali zaradi padca na tla.

- Odrgrnine na vratu in prsnem košu: povzročene z udarcem s pestjo ali brco, ali nastale zaradi padca na tla.

- Predrtje desnega bobniča: povzročeno z udarcem s pestjo ali klofuto.

- Poškodbe prsnega koša, leve rame, vratu in glave: povzročene z udarcem s pestjo ali brco, ali nastale zaradi padca na trdo podlago.

40. Poročilo v zaključku navaja, da so imele navedene poškodbe posledice začasne narave.

II. UPOŠTEVNO DOMAČE PRAVO IN PRAKSA

A. Zakon o kazenskem postopku

41. V Sloveniji je obvezno začeti kazenski pregon, če je podan utemeljen sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti. Pregon opravlja državno tožilstvo, neodvisni organ v okviru pravosodnega sistema.

42. Če državni tožilec zavrže kazensko ovadbo ali med postopkom umakne obtožnico, ima oškodovanec pravico, da prevzame pregon kot subsidiarni tožilec, to je kot oškodovanec v vlogi tožilca (tretji odstavek 19. člena Zakona o kazenskem postopku, Ur. l. RS, št. 63/94 - ZKP). Subsidiarni tožilec ima načeloma iste postopkovne pravice kot državni tožilec, razen tistih, ki jih ima državni tožilec kot državni organ (prvi odstavek 63. člena ZKP). V postopku, ki teče na zahtevo oškodovanca kot tožilca, ima državni tožilec pravico, da do konca glavne obravnave sam prevzame pregon in zastopanje obtožbe (drugi odstavek 63. člena ZKP).

43. Predhodni postopek se začne na podlagi kazenske ovadbe, ki jo oseba poda policiji ali državnem tožilstvu, ali če sta policija ali državni tožilec na kakršen koli način obveščena, da obstajajo razlogi za sum, da je prišlo do kaznivega dejanja, kar je manj kot utemeljen sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti.

44. V okviru predhodnega postopka večino dejanj opravi policija, ki enako kot državni tožilec, nima diskrecijske pravice presojeti, ali naj ukrepa ali ne (148. člen ZKP). Torej mora opraviti preiskovalna dejanja v vsakem

primeru. Vendar pa je v skladu z zakonom dolžnost državnega tožilca, da zagotovi, da se zadeva primerno preišče zato, da se lahko odloči, ali bo storilca preganjal (20. in 45. člen in drugi odstavek 161. člena ZKP).

45. Če je izpolnjen pogoj utemeljenega suma, lahko državni tožilec ali subsidiarni tožilec poda preiskovalnemu sodniku zahtevo za preiskavo zatrjevanega kaznivega dejanja. Preiskovalni sodnik lahko kadarkoli med preiskavo ustavi postopek če ugotovi, da preiskovano dejanje ni kaznivo dejanje ali da ni dovolj dokazov, da je obdolženi storil kaznivo dejanje. Po koncu preiskave se lahko državni ali subsidiarni tožilec odloči vložiti obtožnico. Obdolženec lahko obtožnico izpodbija pred izvenobravnavnim senatom. Če obtožnica ni izpodbijana ali če je izpodbijanje neuspešno, sodišče začne sojenje.

B. Kazenski zakonik

46. 134. člen Kazenskega zakonika (Uradni list RS št. 63/94), ki obravnava hudo telesno poškodbo, glede tega določa:

"(1) Kdor koga tako telesno poškoduje ali mu prizadene takšno škodo na zdravju, da bi bilo lahko zaradi tega v nevarnosti življenje poškodovanca, ali je uničen ali za vselej in znatno oslabljen kakšen del njegovega telesa ali kak organ, ali je začasno in znatno oslabljen pomemben del telesa ali pomemben organ, ali je zaradi tega poškodovani začasno nezmožen za vsakršno delo, ali je njegova zmožnost za delo za vselej zmanjšana ali je bila začasno znatno zmanjšana, ali je bil začasno skažen, ali mu je začasno hudo ali za vselej v manjši meri okvarjeno zdravje, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.«

47. 270. člen - Kršitev človeškega dostojanstva z zlorabo uradnega položaja ali uradnih pravic – določa:

»Uradna oseba, ki pri opravljanju službe z zlorabo svojega uradnega položaja ali uradnih pravic s kom grdo ravna, ga žali, ga lahko telesno poškoduje ali sploh ravna z njim tako, da prizadene njegovo človeško dostojanstvo, se kaznuje z zaporom do treh let.«

48. Navedeni kaznivi dejanji se preganjata po uradni dolžnosti.

C. Odločba Ustavnega sodišča z dne 6. julija 2006 (Up-555/03 in Up-827/04)

49. Ustavno sodišče je 6. julija 2006 izdalo odločbo v zadevi, ki se je nanašala na načrtovano akcijo policije, med katero je oseba umrla in na zatrjevano kršenje vrste ustavnih pravic umrlega in njegove žene. V tem primeru sta bili zavrženi tako zahteva za preiskavo incidenta, ki sta jo vložila kot subsidiarna tožilca pokojnikova žena in oče, kakor tudi zahteva za obnovo postopka.

50. Ustavno sodišče je ugotovilo, da obstaja razlika med, po eni strani, primeri, pri katerih subsidiarni tožilci izpodbijajo pravnomočno oprostilno

sodbo ali drugo odločbo sodišča, s katero je postopek pravnomočno končan, in, po drugi strani, primeri, v katerih je bila zavržena zahteva za preiskavo ali obnovitev preiskave v zvezi s policisti, ki so sodelovali v akciji, med katero je oseba umrla. Glede prvega je Ustavno sodišče izhajalo iz stališča, ki ga zagovarja v svoji sodni praksi, na primer v odločbi Up-285/97, da subsidiarni tožilci niso osebe, ki bi lahko pred Ustavnim sodiščem izpodbijale pravnomočne sodbe ali sodne odločbe. Glede drugega pa je Ustavno sodišče ugotovilo, da imajo pritožniki *locus standi* za pritožbo zato, ker ni bila izvedena učinkovita neodvisna preiskava.

PRAVO

I. PREDMET ZADEVE

51. Sodišče ugotavlja, da je pritožnik v svoji vlogi z dne 17. novembra 2009 po prvem odstavku 6. člena Konvencije zatrjeval, da je bil kazenski postopek proti policistoma nerazumno dolg. Ta očitek je pritožnik tedaj prvič navedel. Glede na to, da je bil ta očitek podan po sklepu Sodišča z dne 9. junija 2009 o nesprejemljivosti dela pritožbe in po tem, ko so bile pritožbe po 3. členu sporočene Vladi, je Sodišče mnenja, da ni primerno, da bi jih Sodišče obravnavalo zdaj. Obravnavati bi jo bilo treba ločeno (glej *Andriy Rudenko proti Ukrajini*, št. 35041/05, 21. odstavek, 21. december 2010).

II. DOMNEVNA KRŠITEV 3. ČLENA KONVENCIJE

52. Pritožnik je zatrjeval, da je policija z njim grdo ravnala in da za preverjanje njegovih navedb ni bila izvedena učinkovita preiskava, kot to določa 3. člen Konvencije, ki se glasi:

»Nihče ne sme biti podvržen mučenju, nečloveškemu ali ponižujočemu kaznovanju ali ravnanju.«

A. Sprejemljivost

1. Status žrtve

53. Vlada je trdila da pritožnik ne more trditi, da je žrtev kršitve 3. člena, ker je civilno sodišče podrobno preučilo njegov zahtevek, ugotovilo, da so bila dejanja policistov protipravna, nesprejemljiva in pomenijo kršitev načela vladavine prava, in mu prisodilo odškodnino. Pritožnik ni vložil

zahteve za revizijo zoper sodbo Višjega sodišča v Mariboru, kar dokazuje, da se je z njo strinjal.

54. Pritožnik je ta argument Vlade izpodbijal. Navedel je tudi, da pred Vrhovnim sodiščem ni mogel izpodbijati sodbe Višjega sodišča v Mariboru, ker je bila obravnavana vrednost pod zakonsko določenim minimumom za dovoljenost.

55. Sodišče ponovno poudarja, da odločba ali ukrep v korist pritožnika načeloma še ni dovolj, da bi bil pritožniku odvzet status »žrtve« v smislu 34. člena Konvencije, če državni organi niso izrecno ali vsebinsko priznali kršitve Konvencije in je tudi odpravili (glej *Scordino proti Italiji (št. 1)* [VS], št. 36813/97, 180. odstavek, ESČP 2006-V).

56. Glede tega, kakšen je primeren in zadosten ukrep za popravilo kršitev Konvencije na ravni države, je Sodišče v že večkrat ugotovilo, da sta v primerih, ko predstavniki države zavestno grdo ravnajo v nasprotju s 3. členom, za ustrezno popravilo krivic nujna dva ukrepa. Prvič, državni organi morajo opraviti podrobno in učinkovito preiskavo, ki naj privede do identifikacije in kaznovanja odgovornih. Drugič, pritožnik mora imeti možnost, da zahteva in tudi dobi odškodnino za škodo, ki je posledica slabega ravnanja (glej *Gäfgen proti Nemčiji* [VS], št. 22978/05, 116. odstavek, ESČP 2010 in tam navedena sodna praksa).

57. V tem primeru sodišču ugotavlja, da je Vlada izpodbijala pritožnikov status žrtve in se pri tem sklicevala na sodbe, ki so bile v korist pritožnika izdane v civilnih postopkih. Sodišče, ki se zaveda dejstva, da se civilni postopek izrecno nanaša na odgovornost države, ne pa neposredno na odgovornost policistov, ugotavlja, da so civilna sodišča ugotovila, da sta zadevna policista pritožnika pretepla in so označila dejanje policistov za neopravičljivo in za zlorabo položaja (glej 34. in 37. točko zgoraj). Glede na navedeno Sodišče meni, da so civilna sodišča vsebinsko priznala, da ravnanje s pritožnikom ni bilo v skladu s pravicami, zapisanimi v 3. členu Konvencije (glej *Çamdereli proti Turčiji*, št. 28433/02, 27. odstavek, 17. julij 2008).

58. Glede zahteve po primerni in ustrezni (zadostni) popravi krivice Sodišče ugotavlja, da ni sporno, da je po civilnih postopkih država plačala pritožniku odškodnino v znesku 5,853 EUR za nepremoženjsko škodo, ki jo je utrpel zaradi grdega ravnanja policije. Vendar pa Sodišče ugotavlja, da je ključna točka pritožnikove pritožbe zatrjevana neustreznost kazenskega postopka, in ponovno poudarja, da v primeru zavestnega grdega ravnanja ni mogoče popraviti kršitve 3. člena samo s prisoditvijo odškodnine žrtvi (glej, med drugim, *Krastanov proti Bolgariji*, št. 50222/99, 48 in 60. odstavek, 30. september 2004, in *Vladimir Romanov proti Rusiji*, št. 41461/02, 78. odstavek, 24. julij 2008). Sodišče mota zato ugotoviti, ali je država opravila podrobno in učinkovito preiskavo glede odgovornih (glej *Gäfgen*, navedeno zgoraj, 121. odstavek). Ker pa je to vprašanje tesno povezano z vsebino

pritožnikove pritožbe glede postopkovnega vidika 3. člena, je sodišče mnenja, da je treba ta vidik preučiti skupaj z utemeljenostjo zadeve.

2. Izčrpanje domačih pravnih sredstev

59. Vlada je trdila, da pritožnik ni izčrpal domačih pravnih sredstev. Zlasti zato, ker ni vložil tožbe na upravno sodišče. Če bi to storil in s tožbo ne bi uspel, bi lahko sklepe iz teh postopkov izpodbijal pred Ustavnim sodiščem. Vlada je tudi navedla, da bi lahko pritožnik vložil revizijo zoper sodbo Višjega sodišča v civilnem postopku. Trdila je tudi, da bi moral pritožnik z drugo civilno tožbo uveljavljati odškodnino zaradi poseganja v njegove osebne pravice.

60. Glede ustavne pritožbe kot pravnega sredstva v kazenskih postopkih, uvedenih na zahtevo pritožnika Vlada odgovarja, da je ustavno sodišče obravnavalo vprašanje postopkovnega vidika pravice do življenja v svoji odločbi z dne 6. julija 2006, vendar pa Ustavno sodišče v številnih svojih odločitvah izhaja iz stališča, da subsidiarni tožilec ni oseba, ki bi lahko vložila ustavno pritožbo zoper pravnomočno oprostilno sodbo. Pri tem se je sklicevala na ključno odločbo Up-285/97 z dne 10. maja 2001.

61. Pritožnik je navajal, da ni sprožil upravnega spora ali neposredno vložil ustavne pritožbe zato, ker je vodil subsidiarni pregon in je upal, da bo v tem uspel.

62. Sodišče ponovno poudarja, da lahko glede na prvi odstavek 35. člena Konvencije obravnava pritožbo le v primeru, če so bila izčrpana vsa domača pravna sredstva. Namen 35. člena je, da državam pogodbenicam zagotovi možnost, da preprečijo ali odpravijo zatrjevane kršitve, preden so te navedbe predložene Sodišču (gl. med drugim *Mifsud proti Franciji* (sklep) [VS], št. 57220/00, 15. odstavek, ESČP 2002-VIII).

63. V tem primeru Sodišče ugotavlja, da je pritožnik vložil kazensko ovadbo zaradi domnevnega slabega ravnanja policije in je, ko je bila ta ovadba zavržena, nadaljeval pregon proti policistoma kot subsidiarni tožilec. Na ta način je izčrpal vse možnosti, ki so v Sloveniji okviru kazenskega postopka na voljo domnevni žrtvi policijskega grdega ravnanja (prim. *Matko proti Sloveniji*, 95. odstavek, št. 43393/98, 2. november 2006, in *Stojnšek proti Sloveniji*, 79. in 80. odstavek, št. 1926/03, 23. junij 2009). Glede ustavne pritožbe Sodišče ugotavlja, da je pritožnik vložil svojo pritožbo v času, ko je postopek na Ustavnem sodišču še potekal. Dne 14. decembra 2010 je bila njegova ustavna pritožba zavržena v skladu z uveljavljeno sodno prakso, da subsidiarni tožilec ne more izpodbijati postopka, ki se je končal s pravnomočno oprostilno sodbo. Videti je torej, da pritožnik, tudi če bi se v vlogi na Ustavno sodišče opiral na 3. člen, ne bi imel razumnih možnosti za uspeh (glej, smiselno, *Nalbantski proti Bolgariji*, št. 30943/04, 54. odstavek, 10. februar 2011).

64. Glede civilnih pravnih sredstev Sodišče ugotavlja, da je pritožnik v civilni tožbi uveljavljal odškodnino in jo tudi prejel. Sodišče meni, da

dejstvo, da pritožnik ni izpodbijal sodbe Višjega sodišča z dne 31. novembra 2007 pred Vrhovnim sodiščem, pod pogojem, da je to možnost sploh imel, ne more veljati za neizčrpanje domačih pravnih sredstev, saj je pritožnik veliki meri uspel s svojo civilno tožbo in se ne pritožuje na njen izid.

65. Glede drugih pravnih sredstev, ki jih navaja Vlada Sodišče ugotavlja, da od pritožnika potem, ko je izkoristil zgoraj navedena kazenskopravna in civilnopravna sredstva, ni mogoče zahtevati, da še enkrat poskuša doseči odpravo krivice v upravnem sporu ali drugem postopku, ki ga navaja Vlada (glej, na primer, *Çamdereli*, navedeno zgoraj, 31. odstavek, in *Stojnšek*, navedeno zgoraj, 80. odstavek). Zato Sodišče zavrača ta ugovor Vlade.

3. Upoštevanje šestmesečnega roka

66. Vlada je trdila, da se pritožnik ni držal šestmesečnega roka, pri tem pa se je sklicevala na sledeče: prvič, ko se je pritožnik zavedel, da državni tožilec ni izpeljal učinkovite preiskave, bi moral vložiti pritožbo v šestim mesecih po tem, ko mu je bil vročen sklep o zavrženju kazenske ovadbe. Podrejeno je Vlada trdila, da bi moral pritožnik vložiti pritožbo na Sodišče potem, ko se je zavedel, da državni tožilec nima namena prevzeti kazenskega pregona obdolženih policistov. Pri tem je Vlada upoštevala kazenski postopek, ki ga je državni tožilec vodil proti pritožniku in je bil končan sodbo z dne 18. septembra 2006. V tem postopku je pritožnik izjavil, da ga je policija pretepla in da je proti odgovornim policistom vodil kazenski postopek. Takrat bi moral pritožnik že razumeti, da državni tožilec nima namena kazensko preganjati policistov.

67. Pritožnik je ugovarjal. Poudaril je, da domača zakonodaja omogoča, da žrtve same prevzamejo pregon, in navedel, da je to storil zaradi nedejavnosti državnega tožilca. Pritožnik ne more biti kaznovan zato, ker je uporabil to pot, .

68. Sodišče ponavlja, da je šestmesečni rok samostojno pravilo, ki ga je treba razlagati in v konkretni zadevi uporabljati na tak način, da se zagotovi učinkovito uresničevanje pravice do individualne pritožbe (glej *Balogh proti Madžarski* (odločba), št. 47940/99, z dne 13. maja 2003). Ta šestmesečni rok teče od datuma pravnomočnosti domače odločbe po uporabi učinkovitih in zadostnih domačih pravnih sredstev (*Babayev proti Azerbajdžanu* (odločba), št. 36454/03, z dne 27. maja 2004).

69. V obravnavanem primeru Sodišče poudarja, da glede zatrijevanj o slabem ravnanju državnih uslužbencev ni nikakršne potrebe, da bi morala prizadeta stranka sama voditi pregon obdolženih policistov kot nadomestni tožilec, saj je to dolžnost državnega tožilca, ki je v tem pogledu boljše, če ne že izključno usposobljen (glej *Stojnšek*, navedeno zgoraj, 79. odstavek, in *Matko*, navedeno, 90. odstavek). Če pa, tako kot v navedenem primeru, pritožnik prevzame pregon in tudi uspe doseči sodno preiskavo in kasneje sojenje proti policistoma, obdolženima slabega ravnanja, ta postopek, ki se

jasno nanaša na vsebino pritožbe po 3. členu, kakor tudi vsi dokazi, izvedeni v tem postopku, postanejo neločljiv del primera in jih je treba upoštevati (glej *V.D. proti Hrvaški*, št. 15526/10, 53. in 54. odstavek, 8. november 2011; *smiselno Vladimir Romanov*, navedeno zgoraj, 52. odstavek, in *Gasparyan proti Armeniji (št. 1)*, št. 35944/03, 30. odstavek, 13. januar 2009). Sodišče zato ugotavlja, da je pritožnik, ki je vložil pritožbo v šestih mesecih od 19. marca 2008 (glej 27. odstavek zgoraj), to je od datuma vročitve pravnomočne odločbe v kazenskem postopku, upošteval šestmesečni rok iz prvega odstavka 35. člena Konvencije.

4. Zaključek

70. Sodišče ugotavlja, da pritožba po 3. členu Konvencije ni očitno neutemeljena v smislu točke a tretjega odstavka 35. člena Konvencije in da ni nobene druge podlage, ki bi pritožbo razglasilo za nesprejemljivo. Zato je treba ugotoviti, da je sprejemljiva.

B. Utemeljenost

1. Ali je bila opravljena učinkovita uradna preiskava

(a) Trditve strank

71. Pritožnik je na podlagi 3. člena trdil, da državni tožilec ni učinkovito in neodvisno preiskal njegovih trditev o slabem ravnanju in se je zanesel izključno na policijsko poročilo. Pritožnik v preiskavo sploh ni bil vključen. Zaradi pasivnosti državnega tožilca je moral pritožnik začeti kazenski postopek kot subsidiarni tožilec, ki pa je kot zasebnik imel omejene pristojnosti in omejene zmožnosti za izvedbo učinkovitega pregona. V kazenskem postopku je nosil dokazno breme za dokazovanje krivde policistov in tudi stroške postopka. Ne glede na to pa je pritožnik bil uspešen na sodišču prve stopnje. Vendar pa sta bila policista končno oproščena s sodbo sodišča druge stopnje, ki je bilo po pritožnikovem mnenju pristransko. Pritožnik je tudi trdil, da neučinkovitost kazenskega postopka odraža dejstvo, da je civilno sodišče spoznalo dejanja policistov za protipravna. Ne glede na različno naravo obeh postopkov presoja »zakonitosti« ne more biti različna, saj ni odvisna od dokaznega bremena.

72. Vlada je navedla, da je na podlagi pritožnikove kazenske ovadbe državni tožilec zahteval poročilo od policije, iz katerega je bilo razvidno, da pritožnikove poškodbe niso bile povzročene namerno. Ko je pregon prevzel pritožnik, je bila izvedena celovita sodna preiskava. Obtožnica proti policistoma je bila potrjena in sodni postopek je bil izveden. Na navedbo pritožnika, da je bil ta postopek izveden na njegove stroške je Vlada odgovorila, da bi se moral pritožnik zavedati posledic takega prevzema

pregona. Vlada je tudi trdila, da dejstvo, da sta bila policista končno oproščena, potrjuje prvotno ugotovitev državnega tožilca. Poleg tega je vlada navedla, da po Konvenciji ni zahteve, da bi morala biti neodvisna preiskava izvedena v okviru kazenskega postopka, in nadalje, da je v tej zadevi bila opravljena učinkovita preiskava v okviru civilnega postopka.

B. Presoja Sodišča

73. Sodišče ponovno poudarja, da v primerih, ko posameznik verjetno zatrjuje, da je bil izpostavljen slabemu ravnanju, ki je v nasprotju s 3. členom, ta določba v povezavi s splošno dolžnostjo države po 1. členu Konvencije, da »prizna vsakomur, ki sodi v [njeno] pristojnost, pravice in svoboščine, opredeljene v... Konvenciji«, posledično zahteva, da mora priti do učinkovite uradne preiskave. Preiskava mora biti podrobna, kar pomeni, da morajo oblasti vedno resno poskusiti ugotoviti, kaj se je zgodilo in se ne smejo zanašati na hitre ali neosnovane zaključke, da bi zaključili preiskavo ali da bi jih uporabili kot podlago za svoje odločitve. Za zagotovitev dokazil o dogodku morajo storitvi vse, kar je v njihovi moči, med drugim uporabiti pričanja očitvidcev in forenzične dokaze in drugo. Vsaka pomanjkljivost preiskave, ki prepreči, da bi se ugotovil vzrok poškodb ali istovetnost odgovornih oseb, lahko povzroči, da ta standard ni dosežen (glej, med drugim, *Mikheyev proti Rusiji*, št. 77617/01, 107. odstavek in sledeči, 26. januar 2006, in *Assenov in drugi proti Bolgariji*, sodba z dne 28. oktobra 1998, *Reports* 1998-VIII, 102. odstavek in sledeči).

74. V obravnavani zadevi je Sodišče mnenja, da so zdravstveni izkazi in ovadbe, ki jih je pritožnik predložil pristojnim domačim organom, utemeljevali očitke, da bi bile pritožnikove poškodbe lahko povzročene s preveliko uporabo sile. Njegova ovadba je bila torej utemeljen zahtevek in slovenski organi so bili zavezani k temu, da izvedejo učinkovito preiskavo.

75. Sodišče ugotavlja, da je po domači zakonodaji državni tožilec, ki je prejel pritožnikovo kazensko ovadbo, dolžan zahtevati kazenski pregon in izvedbo preiskovalnih dejanj, če je obstajal utemeljen sum, da so policisti s pritožnikom grdo ravnali (glej 42. in 49. točko zgoraj in *Matko*, navedeno zgoraj, 90. odstavek). Kljub resnosti pritožnikovih zatrjevanj in zdravniških izvodov, ki potrjujejo njegove poškodbe, pa je videti, da državni tožilec ni storil ničesar, da bi zavaroval dokaze v zvezi z incidentom. Še več, državna tožilka je zavrgla pritožnikovo kazensko ovadbo izključno na podlagi poročila, ki ga je pripravila policijska enota, povezana s postajo, vpleteno v obravnavanje pritožnika. Nič ne kaže na to, da bi bila državna tožilka pripravljena na kakršen koli način podrobno preveriti policijsko poročilo o dogodku (ibid., nasprotno pa *Berliński proti Poljski*, št. 27715/95 in 30209/96, 69. in 70. odstavek, 20. junij 2002).

76. Sodišče nadalje ugotavlja, da je bila sodna preiskava opravljena med kasnejšim kazenskim postopkom, ki ga je vodil pritožnik. Med preiskavo in sojenjem, ki je sledilo, sta bila zaslišana obdolžena policista, zaslišanih je

bilo več prič in pričali so trije neodvisni izvedenci zdravstvene stroke. V tej zvezi Sodišče ugotavlja, da sta preiskovalni sodnik in sodišče, ki je vodilo postopek, svoje naloge vestno opravila. Vendar pa Sodišče ne more mimo dejstva, da je bil ta postopek posledica pritožnikove odločnosti, da ne opusti pritožb proti policistoma. Pritožnik je nastopal kot tožilec in je zato moral vložiti vse zahtevane postopkovne zahtevke in tudi zahtevke glede izvajanja dokazov. Plačati je moral tudi honorarje izvedencev in, poleg stroškov za lastno pravno zastopanje, tudi stroške za pravno zastopanje obdolženih policistov. V obravnavanem primeru so bili ti stroški znatno znižani samo zato, ker je večino stroškov za odvetnike policistov že pred koncem sojenja poravnalo Ministrstvo za notranje zadeve. Državna tožilka ni ukrepala, čeprav bi lahko prevzela pregon policistov med kazenskim postopkom, v katerem je sodišče potrdilo tako zahtevo za preiskavo kot obtožnico proti policistoma. Sodišče ne more pritrditi Vladi, da dejstvo, da sta bila policista končno oproščena, za nazaj opravičuje nedejavnost državne tožilke. Sodišče pri tem poudarja, da je dolžnost državnega tožilca, in ne pritožnika, da zagotovi izvedbo uradne neodvisne preiskave in da ukrepa glede na izsledke te preiskave.

77. Pomanjkanje odločnosti organov pregona, da bi preučili ravnanje policistov se poleg njihove pasivnosti pri kazenskem postopku kaže tudi v tem, da očitno ni bil uveden nikakršen postopek za ugotovitev njune disciplinske odgovornosti.

78. Končno, glede trditve Vlade, da je bila v civilnem postopku izpeljana neodvisna in učinkovita preiskava pritožnikovih zatrjevanj, Sodišče ugotavlja, da se je ta postopek nanašal na odgovornost države, in je v njem bila lahko samo dodeljena odškodnina. Zato ne izpolnjuje postopkovnih zahtev iz 3. člena (glej, med drugim, *Krastanov*, navedeno zgoraj, 60. odstavek).

79. Glede na zgornje navedbe Sodišče ugotavlja, da organi, ki so bili dolžni zagotoviti učinkovito preiskavo in ustrezen postopek proti policistoma, ki sta bila obdolžena za grdo ravnanje, niso izpolnili svojih obveznosti po 3. členu Konvencije. Ta določba je bila torej kršena.

80. Ker ukrepi, ki so jih sprejeli organi pritožniku niso zagotovili popravka krivic (glej *Okkali proti Turčiji*, št. 52067/99, 78. odstavek, ECHR 2006-XII (povzetki), in *Nikolova in Velichkova proti Bolgariji*, št. 7888/03, 64. odstavek, 20. december 2007), lahko pritožnik še vedno trdi, da je žrtev v smislu 34. člena Konvencije. Ta ugovor Vlade se torej zavrne.

2. Ali je policija slabo ravnala s pritožnikom v nasprotju s 3. členom

(a) Trditve strank

81. Pritožnik je trdil, da sta policista, ki sta profesionalno obvladala borilne veščine, z njim grdo ravnala. Izpodbijal je navedbo, da se je upiral aretaciji, in poudaril, da med incidentom policista nista utrpela nobenih

poškodb. Navedel je še, da ni nosil pištole ali ključa za montažo koles, in da policija ni predložila nikakršnega dokaza za to trditev. Pritožnik je navajal, da njegove trditve temeljijo na zdravniških izvidih in da je bilo zlasti ugotovljeno, da je do predrtja bobniča lahko prišlo samo zaradi hudega udarca v obraz, kar ni zakonita policijska metoda, ampak način za poniževanje pritožnika.

82. Vlada je trdila, da v teh zadevi ni dokazano, da so s pritožnikom ravnali v nasprotju s 3. členom. Trdila je, da policista nujno morala uporabiti silo zaradi pritožnikovega obnašanja. Dejanja policije niso bila vnaprej načrtovana ampak jih je izzvalo pritožnikovo upiranje. Res je pritožnik utrpel nekaj telesnih poškodb, vendar ni mogoče trditi, da je duševno ali čustveno zelo trpel. Glede sklepov civilnih sodišč, da sta policista ravnala protipravno in zlorabila svoj položaj je Vlada poudarila, da je bilo to ugotovljeno v kontekstu civilne odgovornosti.

B. Presoja Sodišča

83. Sodišče je že večkrat poudarilo, da 3. člen utemeljuje eno najbolj temeljnih vrednot demokratičnih družb in ne predvideva izjem, v skladu z drugim odstavkom 15. člena Konvencije pa tudi ni mogoče derogirati teh pravic (glej *Selmouni proti Franciji* [VS], št. 25803/94, 95. odstavek, ECHR 1999-V in *Assenov in drugi*, navedeno zgoraj, 93. odstavek). Stališče Sodišča glede oseb, ki jim je odvzeta prostost, je, da izvajanje nad njimi fizične sile, ki ni nujno potrebna zaradi njihovega lastnega obnašanja, zmanjšuje človekovo dostojanstvo in je načeloma kršitev pravice, zapisane v 3. členu Konvencije (glej *Sheydayev proti Rusiji*, št. 65859/01, § 59, 7. december 2006; *Ribitsch proti Austriji*, sodba z dne 4. decembra 1995, Serija A št. 336, 38. odstavek). Nadalje, kadar je oseba poškodovana, ko ji je odvzeta prostost ali je pod policijskim nadzorom, vsaka taka poškodba spodbudi močno domnevo, da so s tako osebo grdo ravnali (glej *Corsacov proti Moldovi*, št. 18944/02, 55. odstavek, 4. april 2006 in *Bursuc proti Romuniji*, št. 42066/98, 80. odstavek, 12. oktober 2004). Država je dolžna prepričljivo pojasniti, kako so bile povzročene poškodbe; če tega ne stori, zadeva predstavlja jasen primer po 3. členu Konvencije (glej *Selmouni*, navedeno zgoraj, 87. odstavek in *Ribitsch*, navedeno zgoraj, 34. odstavek).

84. Čeprav ugotovitve domačih sodišč Sodišča ne zavezujejo, morajo biti v normalnih okoliščinah podani kogentni elementi, ki omogočajo odstopanje od dejanskih ugotovitev, do katerih so prišla ta sodišča. Če gre za navedbe po 2. in 3. členu Konvencije, pa mora Sodišče opraviti posebej temeljit pregled (glej *Gäfgen*, navedeno zgoraj, 93. odstavek, in *Ribitsch*, navedeno zgoraj, 32. odstavek).

85. Sodišče ugotavlja, da v tem primeru ni sporno, da so pritožnikove poškodbe, kot so razvidne iz zdravniških izvidov, nastale zaradi policijske uporabe sile. Izvedenci medicinske stroke, ki so bili imenovani v

kazenskem in civilnem postopku, so ugotovili, da je pritožnik utrpel zlom leve nadlahtnice zaradi padca na trda tla ali udarca. Poročilo komisije Medicinske fakultete navaja, da so odrgnine in rane na prsnem košu, vratu in glavi lahko posledica padca na trda tla ali pa brc ali udarcev s pestjo (glej 40. in 41. odstavek zgoraj). Izvedenec medicinske stroke S. T., ki je bil imenovan v civilnem postopku, je glede poškodb na pritožnikovi glavi navedel, da je pritožnik prejel več hudih udarcev v desno stran obraza in da je do raztrganja bobniča verjetno prišlo zaradi klofute. Bil je tudi mnenja, da je večina pritožnikovih poškodb posledica udarcev s pestjo ali brc (glej 38. in 39. odstavek zgoraj). Na zaslišanjih med preiskavo oziroma kazensko obravnavo so izvedenci medicinske stroke podrobneje pojasnili najverjetnejši vzrok poškodb. L. T., izvedenec za kirurgijo, je povedal, da je pritožnik prejel vsaj dva udarca v glavo, in da je bil verjetno takrat, ko je že ležal na tleh, tudi obrcan. Mnenja je bil, da je do predrtja bobniča prišlo zaradi klofute (glej 19. in 23. odstavek zgoraj). Tudi L. Š., izvedenec za otolarinologijo, član komisije Medicinske fakultete je navedel, da je skoraj ni verjetno, da bi do predrtja bobniča lahko prišlo zaradi meta na tla ali pritiska na prsni koš. Tudi on je menil, da je pritožnik utrpel dva ali več udarcev v obraz (glej 23. odstavek zgoraj).

86. Policista sta pojasnjevala, da je pritožnik dobil poškodbe zaradi enega udarca v obraz, ki je bil odgovor na njegovo vihtenje ključa za montažo, in da sta ga enkrat vrgla na tla tako, da sta ga držala za vrat, to pa zato, da ne bi zbežal. Kazensko sodišče je sprejelo razlago, da sta bila udarec in met zakonito uporabljena za premaganje pritožnikovega upiranja. Vendar pa je sodišče v kazenskem in civilnem postopku ugotovilo, da je pritožnik utrpel poškodbe, ki jih z navedenimi metodami, ki jih uporablja policija, ni mogoče pojasniti. Še zlasti je sodišče ugotovilo, da je bil pritožnik pretepen in obrcan, najverjetneje ko je klečal ali ležal na tleh. Kazensko sodišče je na podlagi enotnih navedb izvedencev ugotovilo, da je pritožnik dobil več kot en udarec v glavo. Policista je spoznalo za kriva kršitve pritožnikovega dostojanstva z zlorabo uradnega položaja ali uradnih pravic (glej 24., 34. in 37. odstavek zgoraj). Nasprotno pa je višje kazensko sodišče policista oprostilo. To sodišče ni moglo z vso gotovostjo zanesljivo zaključiti, da sta obdolženca storila očitano kaznivo dejanje. Svoj sklep je utemeljilo na lastni presoji dokazov in ugotovilo, da so izjave policistov konsistentne in zanesljive, izjave pritožnika in A. K. pa nekonsistentne. Mnenj izvedencev medicinske stroke ni upoštevalo (glej 27. odstavek zgoraj).

87. Sodišče ugotavlja, da je videti kot da so vse instance, vpletene v to zadevo, sprejele dejstvo, da sta bila met in udarec v glavo nujna za obvladanje pritožnikovega upiranja. Čeprav z zadržkom, glede na to, da sta bila policista strokovno usposobljena in da omenjeni ključ za montažo ni bil zasežen, bo Sodišče sprejelo domnevo, da sta bila ta ukrepa nujno potrebna za obvladanje pritožnika. Ob upoštevanju tega Sodišče ugotavlja, da je na ta

način lahko pojasniti samo poškodbo pritožnikove rame, mogoče tudi vratu, in nekatere poškodbe glave. Poškodbe, ki se nanašajo na predrtje bobniča in nekatere druge poškodbe na obrazu in telesu, pa je mogoče pojasniti samo s prej navedeno uporabo sile, kot so to enotno ugotovili izvedenci medicinske stroke.

88. Glede sklepa višjega sodišča, ki je v nasprotju s sklepom civilnih sodišč in kazenskega sodišča prve stopnje, Sodišče ugotavlja, da oprostitev v kazenskem postopku na sodišču, ki ga veže načelo domneve nedolžnosti, ne odvezuje tožene pogodbenice odgovornosti po Konvenciji (glej *Darraj proti Franciji*, št. 34588/07, 36. odstavek, 4. november 2010; *Rivas proti Franciji*, št. 59584/00, 38. odstavek, 1. april 2004, in *Ribitsch, navedeno zgoraj*, 34. odstavek). Zlasti ugotavlja, da je podlaga za sklep višjega sodišča pojasnilo, da se je pritožnik upiral aretaciji in da sta imela policista pravico uporabiti silo. Vendar pa višje sodišče ni upoštevalo razhajanja med poškodbami, ki bi lahko nastale zaradi metod, ki sta jih domnevno uporabila policista, in poškodb, ki jih je pritožnik od policistov dejansko utrpel. Vlada tudi ni podala nobenih navedb, ki bi razložile omenjeno razhajanje.

89. Sodišče ugotavlja, da bi pritožnikovo domnevno upiranje aretaciji lahko upravičilo začetno uporabo sile. Vendar pa je iz dokazov v spisu videti, da je pritožnik, ki ni bil oborožen, utrpel poškodbe, ki so bile povzročene na način, ki ni bil nujen za to, da se ga obvlada. Za konec Sodišče ugotavlja, da vlada ni podala prepričljivih argumentov za trditev, da proti pritožniku ni bila uporabljena prevelika sila.

90. 3. člen Konvencije je bi torej kršen zaradi nečloveškega in ponižujočega ravnanja, ki mu je bil pritožnik izpostavljen med policijskim postopkom.

III. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

91. 41. člen konvencije določa:

»Če Sodišče ugotovi, da je bila kršena konvencija ali njeni protokoli, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče po potrebi oškodovani stranki nakloni pravično zadoščenje.«

A) Škoda

92. Pritožnik je zahteval 5.847 EUR za nepremoženjsko škodo.

93. Vlada je trdila, da je domače sodišče naklonilo pritožniku pravično zadoščenje, in da je njegov zahtevek previsok.

94. Sodišče meni, da se znesek, ki ga je domače sodišče namenilo pritožniku za nepremoženjsko škodo, to je 5.853 EUR, nanaša le na telesne poškodbe, ki jih je pritožnik utrpel zaradi policijskega slabega ravnanja. Ob upoštevanju narave kršitev, ki jih je Sodišče ugotovilo v tej zadevi in načela

pravičnosti sodišče meni, da je razumno pritožniku na tej podlagi dodeliti celotni zahtevani znesek, to je 5.847 EUR.

B) Stroški

95. Pritožnik je zahteval tudi 21.715 EUR za stroške, ki so nastali v domačih postopkih, ki jih je vodil proti policistom. Pritožnik je navedel, da ta znesek zajema sodne takse, stroške za sodne izvedence in za pravno zastopanje policistov ter za pravno zastopanje njega samega, za kar je plačal 4.470 EUR.

96. Vlada je zahtevku oporekala.

97. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov le, če dokaže, da so dejansko nastali in bili potrebni ter da so razumno visoki. Sodišče je ugotovilo, da je moral pritožnik plačati 1.000 EUR domačih sodnih taks (glej 24. in 27. odstavek zgoraj), 2.441 EUR za stroške postopka in stroške priprave pritožbe za G. K. (glej 28. odstavek zgoraj). Ob upoštevanju tudi stroškov za njegovo pravno zastopanje v domačih postopkih Sodišče na tej podlagi dodeljuje pritožniku znesek 8.500 EUR.

C) Zamudne obresti

98. Po mnenju Sodišča je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, tej pa se dodajo tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO:

1. *Razglaš*a, da je pritožba glede 3. člena konvencije sprejemljiva;
2. *Razsoja*, da je bil kršen 3. člen konvencije, ker oblasti niso učinkovito preverile pritožnikovih trditev, da je policija z njim grdo ravnala;
3. *Razsoja*, da je bil kršen 3. člen konvencije, ker je policija grdo ravnala z obtožencem;
4. *Razsoja*,
 - a) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dneva, ko postane sodba v skladu z drugim odstavkom 44. člena konvencije dokončna, plačati 5.847 EUR (pet tisoč osemsto sedem in štirideset evrov), zvišano

- za morebitni davek, za nepremoženjsko škodo ter 8.500 EUR (osem tisoč petsto evrov), zvišano za morebitni davek, za stroške;
- b) da se na navedene zneske od dneva, ko poteče rok navedenih treh mesecev, do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke za vse zamujeno obdobje, z dodanimi tremi odstotnimi točkami;

5. *Zavrača* preostali del zahtevka pritožnika za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku in uradno poslano 26. aprila 2012 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Claudia Westerdiek
sodna tajnica

Dean Spielmann
predsednik